

Innspill til arbeidet med statsbudsjettet for 2024

Arbeids- og sosialkomiteen

Norges Handikapforbund jobber for et samfunn der funksjonshindrede får oppfylt våre menneskerettigheter og kan være fullverdige og likestilte borgere. I Regjeringens forslag til statsbudsjett finner vi ingen satsinger på funksjonshindredes likestilling, tvert imot går det på mange punkter i feil retning. Hvis dette budsjettet blir vedtatt, blir funksjonshindrede fortsatt stående på sidelinjen og levekårene våre blir sterkt svekket. Det er ikke bare et brudd på den enkeltes menneskerettigheter - også samfunnet vil tape på at en så stor gruppe blir hindret i å delta i samfunnet og bidra til verdiskapingen.

Under kapittel 2661 er følgende endringer nødvendig:

- Alle grunnstønadens 6 sats må økes i takt med prisveksten, ikke bare sats 5 og 6, slik regjeringen foreslår.
- Regjeringens forslag om ulike egenandeler avhengig av om aktivitetshjelpemiddelet kan gjenbrukes eller må tilpasses deg eller ikke, kan ikke gjennomføres

Våre hovedkrav til kapittel 605 og 634 er:

- Funksjonsassistanse må rettighetsfestes, og gjøres til en overslagsbevilgning
- Forsøk med arbeidsorientert uføretrygd må strykes. Midlene bør omdisponeres til eksempelvis funksjonsassistanse.

Kapittel 2661, post 70, grunnstønad

Det er en fattigdomsfelle å være funksjonshindret i Norge. I en rapport fra NHF i 2017 oppdatert i 2021, fremkommer det at de rene ekstrautgiftene funksjonshindrede, ligger i størrelsesorden 70.000-250.000 kroner i året. Dette er utgifter som i all hovedsak ikke blir kompensert. Vi kan for eksempel ha ekstra store strømutfgifter på grunn av ekstra behov for varme, lading og bruk av diverse hjelpemidler. Vi kan kun søke om støtte til fossilbiler fra NAV og drivstoffprisen har økt kraftig de siste årene. Egenandeler på tjenester og helse øker og øker.

Skattefradraget for ekstra store sykdomsutgifter ble faset ut i 2011. Med det økte kostnadene til svært mange. Argumentasjonen for å avvike ordningen var at den var lite treffsikker og at mange i målgruppen ikke skattet i særlig grad, og dermed ikke fikk fradraget.

En ny kompensasjonsordning skulle utredes og innføres. Dette har enda ikke skjedd. Det vi sitter igjen med for å kompensere utgiftene, er derfor grunnstønad. Grunnstønad er en ytelse som skal kompensere for enkelte merutgifter i forbindelse med skade eller sykdom. Stønaden dekker ikke reelle merutgifter for mange funksjonshindrede, for eksempel vil sats 4, som man kan få om man har fått innvilget spesialtilpasset bil gjennom folketrygden, i mange tilfeller ikke engang dekke forsikringen man er pliktig å ha på bilen, langt mindre utgifter til service, drivstoff, hjulskift, EU-kontroll og evt. reparasjoner. Drivstoffprisene har omtrent fordoblet seg siden 2019. Det har ikke grunnstønaden gjort. Når Regjeringen nå foreslår å i praksis redusere grunnstønaden for 127000 nordmenn med høye ekstrautgifter på grunn av skade eller sykdom ved å fryse sats 1-4, rammer de helt målrettet en gruppe som allerede er i en krevende økonomisk situasjon, uten at en ny kompensasjonsordning er på plass. Det er et usosialt kutt, og må stoppes.

Kapittel 2661, post 79, aktivitetshjelpemidler

Ordningen med aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år ble innført som en rammestyrte ordning fra 1. juli 2014. Ordningen er hjemlet i folketrygden, og legger til rette for at personer med nedsatt funksjonsevne kan delta i fysisk aktivitet, både alene og sammen med andre. Mottakerne av aktivitetshjelpemidler betaler en egenandel på 10 pst. av kjøpesummen for aktivitetshjelpemiddelet, begrenset opp til 5 000 kroner. Det er ingen egenandel for reparasjoner og spesialtilpasninger av aktivitetshjelpemidler.

Siden ordningen er rammestyrte, må Arbeids- og velferdsetaten iverksette stans når bevilgningen er brukt opp, selv om vilkårene for å få tildelt aktivitetshjelpemidler er oppfylt. De senere årene har bevilgningen blitt brukt opp stadig tidligere. Regjeringen foreslår derfor å øke egenandelen for utlån av nye aktivitetshjelpemidler, og samtidig redusere egenandelen for utlån av brukte aktivitetshjelpemidler fra og med 1. januar 2024. Det foreslås videre en egenandel for reparasjoner mv. av utlånte aktivitetshjelpemidler. Det foreslås også at den rammestyrte ordningen fortsatt reguleres i forskrift, men at forskriften hjemles i Stortingets årlige budsjettvedtak og ikke i folketryktdloven kapittel 10.

NHF vil advare mot konsekvensene av en slik ordning. Det er ikke et reelt valg for den som får hjelpemiddel om vedkommende får innvilget nytt eller gjenbrukt hjelpemiddel. Dette er det NAV som avgjør i søknadsprosessen. Resultatet vil bli at om man har behov for spesialtilpasning av hjelpemiddelet ditt slik at det er tilpasset deg og din funksjon, vil hjelpemiddelet i mindre grad kunne gjenbrukes av andre. Det vil si at jo mer funksjonshindret du er, jo dyrere vil det bli å få et aktivitetshjelpemiddel. Funksjonshindrede har dårligere helse enn befolkningen for øvrig, også kontrollert for funksjonshindring. Det er et sammensatt problem, men å gi oss verktøyene til å kunne bidra til å bedre helsen vår selv, komme oss ut i frisk luft og natur vil uansett være positivt. Heller enn de foreslåtte endringene, bør aktivitetshjelpemidler klart rettighetsfestes, og gjøres til en overslagsbevilgning. NHF vil også advare mot økte egenandeler på disse hjelpemidlene, inkludert på reparasjon.

Kapittel 634, post 79, funksjonsassistanse

Regjeringen legger opp til en økning i potten til funksjonsassistanse i arbeidslivet. Potten gikk tom før sommeren i år, Stortinget bevilget 18 millioner ekstra i revidert nasjonalbudsjett inneværende år. Funksjonsassistanse er et godt tiltak for å få flere i arbeid, og legger til rette for at flere kan stå i arbeid over tid. Både arbeidsgiver og arbeidstaker har behov for langsiktighet og forutsigbarhet i ordningen. Det er bra med en økning i avsatte midler, men for å unngå å havne i en situasjon som vi gjorde i år der potten gikk tom, hadde det vært bedre om ordningen ble rettighetsfestet, og omgjort til overslagsbevilgning.

Kapittel 605, post 01, arbeidsorientert uføretrygd

NHF anbefaler å legge vekk dette forslaget og heller bruke pengene på funksjonsassistanse. Vi registrerer at partene i arbeidslivet er tatt med i utformingen av prosjektet mens funksjonshindredes organisasjoner ikke er involvert. Det er særlig alvorlig om prosjektet gjennomføres uten at funksjonshindredes organisasjoner er rådspurt.

Anmodningsvedtak

I avtalen med SV om Revidert nasjonalbudsjett 2023 ble det enighet om at Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2024 skulle komme tilbake med en vurdering av en omlegging av fribeløpet i uføretrygden, herunder en vurdering av en økning av fribeløpet inntil 1 G og andre endringer, med mål om at uføre med restarbeidsevne i større grad enn med dagens regelverk kan kombinere arbeidsinntekt med uføretrygd. Dette er ikke gjort. Regjeringen sier de vil komme tilbake med en nærmere redegjørelse og vurdering i Prop. 1 S for 2025. Det haster med forbedringer i ordningen, for å sikre høyest mulig deltakelse i arbeidslivet. Stortinget bør be regjeringen fremskynde arbeidet. Ta gjerne kontakt med oss for mer informasjon.

Tove Linnea Brandvik, forbundsleder, tove.linnea.brandvik@nhf.no
Bjarne Kristoffersen, generalsekretær, bjarne.kristoffersen@nhf.no
Norges Handikapforbund